

تفسیر سوره حجرات . اخلاق.

- 1- محتوای سوره حجرات که شامل هفت بخش است بطور مختصر شرح دهید ؟ 4مورد
1- آداب برخورد با پیشوای بزرگ اسلام حضرت محمد ص
2- یک سلسله اصول اخلاقی اجتماعی است که باعث محبت و صفا و صمیمیت میشود.
3- مبارزه با اختلافات و درگیرهای که احیاناً در میان مسلمانان روی میدهد.
4- درباره معیار ارزش انسان و از تقوی سخن میگوید.
5- اعتقاد قلبی و آثار آن در اعمال انسان و در جهاد با اموال و نفوس آشکار میگردد.
6- اسلام و ایمان یک هدیه ای الهی برای مسلمانان است.
7- علم و آگاهی خداوند از همه ی اسرار و نهان عالم هستی و اعمال انسان ها سخن میگوید.
- 2- فضیلت سوره حجرات از دیدگاه پیامبر ص و امام صادق ع را بیان کنید؟
از دیدگاه پیامبر هرکسی که سوره حجرات را بخواند به عدد تمام کسانی که خدا را اطاعت یا عصیان کرده اند ده حسنه به او داده میشود. از دیدگاه امام صادق ع هرکسی سوره حجرات را در هر شب یا هر روز بخواند از زائران حضرت محمد ص خواهد بود .
- 3- آداب حضور در نزد پیامبر ص در سوره ی اخلاق را بنویسید .
نخست تقدم نیافتن به خدا و پیامبر ص و دیگری در محضر پیامبر ص سرو صدا و قال و غوغا راه نیندازید.
- 4- سال عام الوفود چه سالی بود و چه اتفاقاتی در این سال افتاده است ؟
در سال نهم هجرت سال عام الوفود بود . سالی که هیئت های گوناگونی از قبایل برای عرض اسلام یا عهد و قرار داد خدمت پیامبر ص آوردند . هنگامی که نمایندگان قبیله ی بنی تمیم خدمت پیامبر ص رسیدند . ابوبکر به پیامبر پیشنهاد کرد که قعقاع (یکی از اشراف قبیله) امیر آنها گردد و عمر پیشنهاد کرد اقرع بن حابس امر شود. در این جا ابوبکر به عمر گفت میخواستی با من مخالفت کنی ؟ عمر گفت : من هرگز قصد مخالفت نداشتم در این موقع سروصدای هر دو در محضر پیامبر ص بلند شد آیات فوق نازل گشت یعنی نه در کارها بر پیامبر پیشی گیرید و نه در کنار خانه ی پیامبر ص سرو صدا راه بندازید.
- 5- کلمه "یغضون و امتحن " از نظر لغوی و اصطلاحی بنویسید؟
یغضون از ماده ی غض بروزن خط به معنی کم کردن و کوتاه نمودن نگاه یا صدا است نقطه ی مقابل آن خیره نگاه کردن و صدا را بلند نمودن است .
امتحان از ماده ی امتحان در اصل به معنی ذوب کردن طلا و گرفتن ناخالصی آن است و گاه به معنی گستردن چرم نیز آمده ولی بعداً در معنی آزمایش بکار رفته است . آزمایشی که نتیجه آن خلوص قلب و گسترده گی آن برای پذیرش تقوی است.

6- شان نزول آیه (یا ایها الذین امنوا ان جاءکم فاسق بنباء فتنبیئوها...) درباره چه کسانی نازل شده است ؟

الف- ولید بن عقبه

ب- ماریه همسر پیامبر

ج - هردو (صحیح)

د- هیچکدام

7- حجرات چیست ؟

حجرات جمع حجره . اشاره به اطاق های متعدد است کنار مسجد . پیامبران برای همسران خود تهیه میکردند . در اصل از ماده حجر به معنی منع است .

حجره مانع ورود دیگران در حریم زندگی انسان است . حجره های پیامبر به مسجد گشوده میشد و افراد نادان و عجل گاه در برابر در حجره می آمدند و فریاد یا محمد میزدند . قرآن آن ها را از این کار منع می کند .

8- اهمیت رعایت ادب در اسلام را توضیح دهید .

رعایت ادب در اسلام اهمیت بسیاری دارد . امام علی علیه السلام میفرماید: رعایت ادب هم چون لباس فاخر و زینتی نواست . و در جای دیگر میفرماید : ادب انسان را از افتخارات پدران و نیکان بی نیاز میکند .

امام صادق علیه السلام میفرماید: دینو عقل و حیا و حسن خلق و حسن ادب از صفات و امتیازات قابل ملاحظه است .

9- اصولا دین مجموعه ای از چیست ؟ مجموعه ای از آداب : ادب در برابر خدا . ادب در مقابل پیامبر و پیشوایان معصوم . ادب در مقابل استاد و معلم . پدر و مادر . و عالم و دانشمند .

10- سخن امام سجاد علیه السلام در مورد رعایت ادب در برابر استاد را بنویسید .

حق کسی که تو را تعلیم و تربیت می دهد این است که او را بزرگ داری . مجلسش را محترم بشمری . به سخنانش کاملاً گوش فرا دهی و رو به روی او بنشینی . صدایت را از صدای او برتر نکنی و هرگاه کسی از او سوالی کند تو مبادرت به جواب ننمایی - و در محضرش با کسی سخن نگویی ، نزد او از هیچکس غیبت نکنی ، اگر پشت او بد گویند دفاع کنی ، عیوبش را مستور داری ، و فضائلش را اشکار سازی ، با دشمنانش همنشین نشوی و دوستانش را دشمن نداری .

11- بلند کردن صدا در کنار قبر پیامبر چه حکمی دارد ؟

بلند کردن صدا فقط مختص زمان پیامبر است یا پس از رحلت ایشان هم هست ؟ ص 26

12- در مورد انضباط اسلامی در همه چیز و همه جا توضیح دهید . ص 28

13- در تاریخ زندگی پیامبر کسانی که از فرمان او پیشی گرفتند یا عقب افتادند و سر پیچی

کردن را بنویسید . ص 29

- 14- وظائف مسلمانان در برابر رهبر و پیشوایان پیامبر طبق آیات سوره حجرات چیست؟
سه دستور مهم آمده :
- 1- پیشی نگرفتن بر خدا و پیامبر ص
 - 2- رعایت ادب به هنگام سخن گفتن و صداردن در محضر ایشان
 - 3- اخباری که خدمت پیامبر می آوردند از روی تحقیق باشد . اگر شخص فاسقی خبر از چیزی داد بدون تحقیق نپذیرید و پیامبر ص را تحت فشار قرار ندهند.
- 15- آثار اخبار غیر موثق در جامعه را بنویسید . 4 مورد
- 1- از هم پائیدگی نظام جامعه
 - 2- مصائب فراوانی بدنبال دارد.
 - 3- حیثیت و حقوق اشخاص را به خطر می اندازد .
 - 4- انسان را به بی راهه و انحراف میکشاند.
 - 5- طبق آیه قرآن باعث ندامت و پشیمانی میشود.
- 16- ساختن خبرهای دروغین و تکیه بر اخبار غیر موثق یکی از حربه های است.
- الف- فاسقان
ب- نظام های جبار و استعماری (صحیح)
ج- افراد سست ایمان
د- هیچکدام
- 17- در فقه اسلامی اخباری که سند ضعیف دارند را چگونه برای فتوا استفاده می کنند؟
بخاطر اینکه مورد (عمل مشهور) قرار گرفته و آنها از روی قرائتی به صحت خبر میرسند و معیار عمل قرار میگیرد. و طبق آن فتوا میدهند.
- 18- منظور فسوق در آیه 7 حجرات چیست؟
بعضی آنرا به کذب و دروغ تفسیر کرده اند و هرگونه گناه و خروج از اطاعت را شامل میشود.
- 19- با استفاده از آیه 10 سوره احزاب (انما المومنون اخوه ...) اظهار علاقه مسلمین باید چگونه باشد؟ نمونه ای بیاورید .
- اسلام سطح پیوند و دوستی مسلمین را به قدری بالا برده که بصورت نزدیکترین پیوند دو انسان آن هم بر اساس مساوات و برابری بیان گردیده است و این پیوند همان علاقه دو برادر نسبت به یکدیگر است و بر اساس همین اصل مسلمانان در هر جای جهان با یکدیگر احساس اخوت و برادری میکنند نمونه بارز آن ایام حج است که از همه نقاط جهان بسوی یک نقطه حرکت و جمع میشوند.
- 20- پیامبر اسلام ص چند حق را برای برادران مومن بر شمرده اند حداقل 5 مورد را بنویسید.
- حضرت رسول 30 حق را که مومن بر برادر مومنش دارد را بیان فرموده اند. از جمله اینکه 1- لغزش های او را ببخشد 2- اسرار او پنهان دارد 3- سلامش را جواب گوید 4- در برابر بدگویان از او دفاع کند 5- در بیماری از او عیادت و در تشییع او حاضر شود.

21- بنا به فرموده پیامبر مسلمان باید برادر مسلمانش را یاری دهد چه ظالم باشد و چه مظلوم چگونه این وظیفه باید انجام شود؟
اگر ظالم باشد او را از ظلمش بازدارد و اگر مظلوم است او را در گرفتن حقش یاری کند.

22- شان نزول آیه 11 (لایستخر قوم من قوم ...) چیست؟
ثابت بن قیس خطیب پیامبر ص فردی بود که گوشه‌هایش سنگین بود و همیشه نزدیک پیامبر ص می‌نشسته. روزی در حالیکه جمعیت را میشکافت تا برای خود جایی با زکند فردی از مسلمانان به او گفت همین جا بنشین او با خشم پشت سر او نشست و هنگامیکه هوا روشن شد نام او را پرسید وقتی مرد خود را معرفی کرد ثابت مادر او را با لقب زشتی که در جاهلیت بکار میرفت یادکرد و آن مرد شرمگین گشته سرش را به زیر انداخت در همین موقع ایه نازل گشته مسلمانان را از این کار زشت نهی کرد.

23- بر طبق آیه 11 چه عواملی باعث جنگ و اختلاف بین مسلمانان است؟
1- استهزاء 2- طعن و عیب جویی 3- یکدیگر را با القاب زشت صدا کردن

24- فرق همز و کمز چیست؟ 2 مورد
1- لمز شمردن عیوب دیگران است در حضور آن‌ها و همز ذکر عیوب آن در غیاب فرد
2- لمز عیب جویی است با چشم و اشاره، همز عیب جویی با زبان را میگویند.

25- سرچشمه استهزاء چیست؟
الف- حسادت ب- بخل ج- کبر و غرور (صحیح) د- طمع

26- بر طبق آیه 11 سوره احزاب مسخره کنندگان از چه گروهی بشمار می‌آید؟
الف- کافران
ب- ظالمان (صحیح)
ج- خائنان
د- حاسدان

27- احکام سه گانه آیه 11 سوره حجرات چیست؟ ص 68
عدم سخریه- ترک عیبجویی - تنابز به القاب

28- اجتناب از گمان بد، تجسس و غیبت مربوط به کدام ایه سوره حجرات است؟ آیه 12

29- با توجه به جمله (کثیرا من ظن) منظور از کثیر چیست توضیح دهید. ص 68

گمانهای بد است که نسبت به گمان های خوب در میان مردم بیشتر است لذا از آن تعبیر به کثیر شده و گر نه حسن ظن و گمان خیر نه تنها ممنوع نیست بلکه مستحسن است.

30- گمان بد و خوب غالبا اختیاری نیست بنابراین چگونه میشود از آن نهی کرد؟

1- منظور از این نهی، نهی از ترتیب آثار است، یعنی هرگاه گمان بدی نسبت به مسلمانی در ذهن شما پیدا شد، در عمل کوچک ترین اعتنائی به آن نکنید، طرز رفتار خود را دگرگون نسازید و مناسبات خود را با طرف تغییر ندهید، بنابراین آنچه گناه است ترتیب اثر دادن به گمان بد میباشد.
2- انسان می تواند با تفکر روی مسائل مختلفی، گمان بد را در بسیاری از موارد از خود دور سازد، به این ترتیب که در راه های حمل بر صحت بیندیشید و احتمالات صحیحی را که در مورد آن عمل وجود دارد در ذهن خود مجسم سازد و تدریجا برگمان بد غلبه کند. بنابراین گمان بد چیزی نیست که همیشه از اختیار آدمی بیرون باشد.

31- معنای تجسس و تحسس چیست؟ ص 70

هر دو به معنای جستجوگری است ولی اولی معمولا در امور نامطلوب می آید و دومی در امر خیر، چنانکه یعقوب به فرزندانش دستور میدهد که جستجو کنند یوسف را.

32- از عواملی که دلیل بر نهی از گمان بد است ذکر کنید. ص 71

گمان بد سرچشمه ی تجسس و تحسس موجب افشای عیوب و اسرار پنهانی و آگاهی برای این امور سبب غیبت میشود که اسلام از معلول و علت همگی نهی کرده است.

33- خداوند گناه غیبت را تعیر به چه کرده است؟ گوشت برادر مرده خود

34- تعبیرات آیات 11 و 12 سوره حجرات و روایات اسلامی نشان میدهد که آبرو و حیثیت

افراد هم چون ----- و ----- آن ها است. (جان و مال)

35- حدیثی از حضرت علی ع در مورد گمان بد ذکر کنید.

کسی که گمان بد داشته باشد از همه کس می ترسد و وحشت دارد.

36- منظور از ظن در آیه چه نوع ظنی است؟ ص 75

گمان های بی دلیل مانند گمانی که از شهادت دو نفر عادل حاصل میشود.

37- مامورانی که پیامبر ص برای جمع اوری اطلاعات قرار داده بود چه نام داشت؟ عیون

- 38- از تأثیرات غیبت چند مورد را نام ببرید . ص 77
- 1- حرمت اشخاص در هم نشکند 2- حیثیت آن ها را لکه دار نسازد 3- غیبت بدبینی می آفریند 4- پیوندهای اجتماعی را سست میکند 5- سرمایه اعتماد را از بین میبرد 6- همکاری و تعاون را متزلزل میکند.
- 39- در روایات غیبت را با چه گناهی مقایسه کرده اند چرا ؟ ص 78
- زنا زیرا هر چقدر هم زشت و قبیح باشد جنبه حق الله دارد ، ولی رباخواری و از آن بدتر ریختن آبروی مردم از طریق غیبت یا غیر آن جنبه ی حق الناس دارد .
- 40- مفهوم غیبت را بیان کنید .
- در غیاب کسی سخنی گویند که عیبی از عیوب او را فاش سازد خواه این عیب جسمانی یا اخلاقی باشد . در اعمال او باشد یا در سخن او و یا در اموالی که مربوط به اوست مانند لباس - خانه - همسر - فرزندان و مانند اینها
- 41- امام صادق علیه السلام درباره غیبت چه فرموده اند ؟
- غیبت آن است که درباره ی برادر مسلمانان چیزی را بگویند که خداپنهان کرده است .
- 42- چگونه می توان غیبت کننده خود را علاج نماید؟
- باید از طریق خودسازی و تفکر در عواقب سوء این صفات زشت و نتایج شومی که به بار می آورد و همچنین از طریق ریاضت نفس این آلودگی را از جان و دل بشوید تا بتواند خود را علاج کند .
- 43- محصول آیه (ان اکرمکم عندالله اتقاکم) چه انسان هایی بودند؟
- سلمان . ابوذر . عمار . مقداد .
- 44- استثنائات و مواردی که می توان غیبت کرد؟
- هرگاه در مقام مشورت باشی مثلاً برای انتخاب همسر یا شریک کسب و کار و مانند آن کسی از انسان سوال میکند اگر عیوبی از طرف سراغ دارد بگوید که مبدا مسلمانی به دام بیفتد هم چنین برای احقاق حق و نظم
- 45- قرآن بزرگترین امتیاز را چه قرار داده و آن را چگونه برمی شمرد؟
- تقوی . و تنها معیار ارزش سنجش انسانها است .
- 46- چگونه میتوان از بابت غیبت هایی که انجام داده توبه کرد؟
- از آن جا که غیبت جنبه (حق الناس) دارد اگر دسترسی به صاحب غیبت دارد و مشکلی بوجود نمی آید عذرخواهی کند و گرنه سربسته آن را بیان کند و اگر دسترسی به طرف ندارد و یا از دنیا رفته برای او استغفار کنند و عمل نیک بجا آورد شاید به برکت آن خداوند او را ببخشد و طرف مقابل را راضی کند .
- 47- طبق قرآن تنها معیار سنجش ارزشها چیست ؟ تقوا
- 48- قرآن تقوی را چه نوع حقیقتی می شمارد ؟

1- معیار سنجش ارزش انسانها 2- بهترین زادو توشه 3- لباس تقوی بهترین لباسه 4- از نخستین اصول دعوت انبیا 5- نورالهی است که هر جا را مسخ شود علم و دانش می آفریند. 6- نیکی و عدالت راحتین تقوا میداند.

49- بر طبق آیات قرآن تقوا را تعریف کنید .
تقوا همان احساس مسئولیت و تعهدی است که بدنبال رسوخ ایمان در قلب بوجود انسان حاکم می شود اورا از فجور و گناه بازمیدارد . به نیکی و پاکی و عدالت دعوت میکند . اعمال آدمی را خالص و فکرو نیت اورا از آلودگی ها میشوید .
از نظر لغوی هم از ریشه وقایه به معنی کوشش در حفظ و نگه داری چیزی است . و منظور در این گونه موارد نگهداری روح و جان از هرگونه آلودگی و متمرکز ساختن نیروها در اموری است که رضای خدا در آن است .

50- مراحل تقوی را بیان کنید .
1- نگهداری نفس از عذاب جاودان از طریق تحصیل اعتقادات صحیح
2- پرهیز از هرگونه گناه ام از ترک واجب و فعل معصیت
3- خویشتن داری در برابر آنچه قلب آدمی را به خود مشغول میدارد و از حق منصرف میکند و این تقوی خواص بلکه خاص الخاص است .

51- اسلام و ایمان چه تفاوتی با هم دارند ؟
اسلام شکل ظاهری قانونی دارد و هرکس شهادتین را بر زبان جاری کند در جمع مسلمانان وارد میشود و احکام اسلام براو جاری میشود ولی ایمان یک امر واقعی و باطنی است و جایگاه آن قلب ادمی است نه زبان و ظاهر او . اسلام ممکن است انگیزه های عادی و شخصی داشته باشد ولی ایمان حتما انگیزه های معنوی از علم و آگاهی سرچشمه میگیرد و همان است که میوه تقوا بر شاخسارش ظاهر میشود . در بعضی از روایات اسلام منحصر به اقرار لفظی شمرده شده ولی ایمان اقرار همراه با عمل معرفی شده است .

52- نشانه های ایمان را بنویسید .
1- عدم تردید و دو دلی در مسیر اسلام
2- جهاد با اموال
3- جهاد با نفس
بطور کلی ایستادگی و ثبات قدم و عدم شک و تردید از یک سوء و ایثار مال و جان از سویی دیگر .

53- معنای منت را از نظر لغوی و اصطلاحی بیان کنید . و آیا منت گذاشتن همیشه مذموم است ؟

منت از ریشه منْ به معنی ورته مخصوصی است که با آن وزن میکنند و سپس به هر نعمت سنگین و گران قدری اطلاق شده است منت دوگونه است اگر جنبه عملی داشته باشد (به معنی بخشش

نعمت گرانقدر)ممدوح است و منتهای الهی از این قبیل است.ولی اگر جنبه لفظی داشته باشد مانند بسیاری از انسانها عملی است زشت و ناپسند.

54- کسی که ایمان را منت خدا بر خود می داند و چه ویژگی هایی دارد؟
میدانند که با تابش نور ایمان بزرگترین لطف الهی شامل حال او شده است. زیرا ایمان درک تازه ایی از عالم هستی به انسان میدهد که حجابها و پرده های خودخواهی و غرور را کنار میزند و افق دید انسان را می گشاید پس این نور موجب رشد عواطف او میشود و ارزش های انسانی در او زنده میشود استعدادهای او را شکوفا میشود. علم، قدرت، شهامت ایثار، فداکاری، عفو، اخلاص به او میدهد.

55- آیا خداوند در دل کسی حب عصیان و بغض ایمان آفریده است؟ (از صفحه 45 تا 56)
عشق به ایمان و تنفر از کفر، در دل همه ای انسان ها بدون استثنا وجود دارد و اگر کسانی این زمینه ها را ندارند از ناحیه تربیت های غلط و اعمال خودشان است، خدا در دل هیچکس حب عصیان و بغض ایمان را نیافریده است.

56- رهبر الهی باید مطاع باشد یا مطیع؟
باید مطاع باشد و نه مطیع پیروان خود، فرمان او را بر دیده گذارند این که او را برای اجرای مقاصد و افکار محدود خود تحت فشار قرار دهند.

57- آیا ایمان جز حب و بغض چیز دیگری است؟ حدیثی از امام صادق ع بنویسید.
خداوند ایمان را محبوب شما قرار داد و آن را در دلهایتان تزیین کرد و کفر و فسق و عصیان را منفور شما ساخت و کسانی که چنین باشند هدایت یافتگانند.

58- اگر دو گروه از مومنان با هم نزاع و جنگ پرداختند، سه مورد از مواردی که می توان در آن ها صلح برقرار کرد را بنویسید؟

وظیفه اول: از نزاع و درگیری و خونریزی میان مسلمین جلوگیری کنند و برای خود در این زمینه قائل باشید نه به صورت تماشایی مانند بعضی بی خبران، بی تفاوت از کفار از این صحنه ها بگذرند.

وظیفه دوم: اگر یکی از این گروه بر دیگری تجاوز و ستم و تسلیم پیشنهاد صلح نشد شما موظفید با طایفه باغی و ظالم پیکار کنید.

وظیفه سوم: اگر طایفه ظالم تسلیم حکم خدا شود و زمینه صلح فراهم گردد در میان آن دو طبق اصول عدالت صلح برقرار سازید.

59- آیا اسلام جلوگیری از ظلم و ستم را هر چند به قیمت جنگ با ظالم درست میدانند؟
بله. لازم شمرده و بهای اجرای عدالت را از خون مسلمانان نیز بالاتر دانسته است و این در صورتی است که مساله از طرق مسالمت آمیز حل نشود.

60- سه مورد از احکام اهل بغی را بگویید؟

- 1-اصلاح در میان گروه های متخاصم مسلمین یک امر واجب کفایی است.
- 2-برای تحقق این امر باید نخست از مراحل ساده تر شروع کرد و اصطلاح قاعده ای لاسهل فالاسهل را رعایت نمود.
- 3-خون های باغیان و متجاوزان که در این راه ریخته میشود و اموالی که از آن ها از بین می رود هدر است زیرا به حکم شرع و انجام وظیفه واجب واقع شده است.

آدم ای شاه پناهم بده 🌸
خط امانی ز گناهم بده

ای حرمت ملجأ در ماندگان 🌸
دور مران از در و راهم بده

لایق وصل تو که من نیستم 🌸
اذن به یک لحظه نگاهم بده

♥رضا جان♥